

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei

Pe 6 luni 16 >

Pe 3 luni 8 >

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUȚIA INTERZISĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91,— Oheul Dâmboviței --91.

Vis-a-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

 Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

A V I S

Domnii abonați cari și-au mutat locuințele cu ocaziunea Sf. Dumitru, sunt rugați a ne avisa de noua d-lor adresă pentru a putea ast-fel primi regulat și la timp ziarul.

S U M A R

Fiica înzestrată, este ea ținută să raporte zestrea, și comoștenitorii, sunt în drept a cere reducțiunea? de d-l *Dimitrie Chebapci*.

Jurisprudența Română :

Inalta Curte de casație și justiție, secțiunii-unite: *N. Protopopescu cu Curtea de compturi*.

Idem, secția I: *I. Niculescu cu Elena N. Niculescu și alții*.

Idem: *Ministerul de finanțe cu Edmond Topper*.

Curtea de apel din Galați, secția II: *Costi Valsamachi cu Athanasie Tibaldo Basia*.

Trib. jud. Ilfov, secția II: *Ioniță Ion cu Ion Cercel și Marița Ion Cercel*.

Bibliografii.

Fiica înzestrată, este ea ținută să raporte zestrea, și comoștenitorii, sunt în drept a cere reducțiunea?

Două reguli însemnate par a se ciocni când vroim să deslegăm și să răspundem la întrebarea de mai sus. Cea dintâi este așternută în art. 751; ea proclamă egalitatea împărțirii de moștenire între coborători, obligându-i de a raporta la masa succesiunii tot ce a primit de la defunct prin dar, atât direct cât și indirect, afară de cazul când donatoarele a dispus alt-fel. Cea de a doua regulă este cuprinsă în art. 1233, unde se arată că zestrea ce se aduce bărbatului este menită întru a-l ajuta să susțină sarcinile căsătoriei.

Să aruncăm o privire istorică asupra acestor două reguli din codul civil.

La Romani, familia, proprietatea, erau organizate după credințele religioase.

Inrudirea se afla numai între acele persoane cari aveau aceași zeii, acelaș focar sacru, și făceau libațiuni la acelaș mormint, ea nu stătea în naștere, dară în cult.

Fiecele măritate eșeau din casa părintească, și de sub puterea tatălui, pentru a intra în casa bărbatului și a întreține focul sacru al familiei, intrând sub puterea maritală, și ca urmare, sub autoritatea părintelui de familie.

Dreptul de proprietate, după cum arată Fustel Coulanges, era stabilit pe îndeplinirea unui cult ereditar

Tot Fustel Coulanges arată că cultul se transmite din bărbat în bărbat și că pentru eritagiu el urmează cultul. Fiica nu este aptă a continua religiunea paternă, pentru că ea se mărită și că măritându-se ea renunță la cultul părintelui, pentru a adopta pe acel al bărbatului, ea nu are deci nici un titlu la moștenire ¹⁾.

M'ai târziu s'a găsit mijlocul de a concilia prescripțiunea religioasă cu sentimentul natural ca fiica să se poată bucura de averea părintelui său.

În virtutea puterii absolute ce părintele de familie avea asupra copiilor, averea ce aceștia, cu munca lor agonisau, se cuvinea tatălui lor, sub puterea căruia se afla, și la a căruia moștenire veneau; numai copii ce eșiseră de sub puterea

¹⁾ pag. 78.

părintească agoniseau pentru dînşii, dar nici nu puteau moşteni pe părintele lor. Mai târziu, preterul, prin *Bonorum possessio contra tabulas* şi prin edictul *Unde liberi*, a admis pe copii emancipaţi la succesiunea ascendentului lor dinpreună cu copii rămaşi sub puterea părintească:

Cum însă, în averea părintească, se găsea şi cea agonisită de copii neemancipaţi, s'a impus celor emancipaţi¹ ce veneau la moştenire, să aducă tot ce ei au câştigat de la emancipare până la moartea părintelui lor, şi cu excepţiune de *peculium castrense et quasi castrense*, şi de dota adusă de femeie — şi care ar fi aparţinut acestuia dacă nu se emancipau¹). Fiica, dacă venea la succesiune ca *sua heres*, trebuia să raporte dota, a căruia restituire o putea cere²). Iată origina raportului.

Să se noteze însă că, în dreptul roman, aducerea de ceea ce au câştigat, era mai mult un *aport* de cât un *raport*³).

Când însă legislaţiunea s'a schimbat şi copii rămaşi sub puterea părintească, puteau agonisi pentru dînşii, se putea întâmpla ca copii emancipaţi să fie ţinuţi de a raporta bunuri ce proveneau tot de acolo, de unde le adunase cei rămaşi sub puterea părintească, *sui*, măcar că aceşti din urmă păstraŭ pentru ei, bună-oară, cum arată Mayntz⁴), când copiii moşteniseră de la muma lor sau de la o rudă după mamă. Justinian prin Novela 118 făcu să dispară deosibirile ce esistaŭ între cele două categorii de copii cu privire la moştenirea *ab intestat* şi Novela 115, aŭ desfiinţat succesiunile contra testamentului.

În dreptul lui Justinian, *collatio* avea loc numai între descendenţi, fără osebire de cei emancipaţi ori neemancipaţi, fără osibire dacă succesiunea era *ab intestat* sau testamentară, afară numai dacă defunctul nu i-aŭ dispensat în mod expres: *nisi expressim designaverit ipse, se velle non fieri collationem*⁵).

Obiectele supuse raportului erau: bunurile ce moştenitorul le a primit de la defunct prin un act de liberalitate între vii, cu titlu de zestre, de

donaţiune din cauza morţii sau pentru stabilirea sa.

Eretele care renunţa sau se abţinea, nu erau astrâns la raport.

În ţările de drept scris, în Franţa, se păzeau regulele din dreptul roman; în acelea însă care se conduceau după obiceiuri (*Les coutumes*), se deosebeau, cum arată Pothier⁶) mai cu seamă în trei clase:

1. *Coutumes de egalitate perfectă*, după care se obligă copiii de a raporta la succesiunea tatălui şi a mamei lor tot ce li s'a dat, chiar când ar renunţa la succesiunea lor.

2. *Coutumes de simplă egalitate* şi de *opţiune* şi cele mai numeroase, între care erau cele din Paris şi din Orleans, obligaŭ pe copii la raportul a tot ce li s'a dat de tatăl şi muma lor, însă el permitea de a le păstra dacă renunţa la moştenire.

3. *Coutumes* care permit tatălui şi mamei d'a face donaţiuni între vii la copii lor fără sarcină d'a raporta.

În vechiul drept francez există incompatibilitate între calitatea de moştenitor şi aceea de legatar.

Origina raportului, după unii autori, se găseşte în dreptul roman; după alţii, între cari Arntz, origina sa ar fi cutumieră desăvârşit independentă. Acest autor arată că, obligaţiunea d'a raporta este menţionată deja în nişte monumente de drept germanic şi de drept cutumier *anterioare* dominaţiunei şi independente de influenţa dreptului roman. Ast-fel art. 13 din Cartea I a *Miroir Saxonilor* (*Sachsenspiegel*) datat din 1231 până la 1235 şi specimen 128 a *Miroir Saxonilor* (*Schwabenspiegel*) datat din 1276 până la 1281 cuprind că: dacă părintele sau muma înzestrează pe unul din copii lor, sau dacă îi abandonează o parte din bunurile lor pentru a se stabili, acel copil nu poate lua parte la moştenirea părintelui sau a mamei sale, de cât remiţând în succesiune, bunurile ce i-aŭ fost dăruite.

«În De Beaumanoir, *Coutumes de Beauvoisis* (din 1238), Capitolul XIV, tratând despre Eritage, No. 13—15, noi vedem, continuă Arntz, că acela care primise bunuri de la tatăl sau muma sa şi care vroeste să vină la succesiunea lor, trebuie să ra-

1) Ulpian Lg. 1 D. De collatione. Cart. 37, tit. 6: *Hic titulus manifestam habet aequitatem.*

2) Lg. 1 D. De dotis collatione. Cart. 37, tit. 7.

3) Mayntz. Vol. III: p. 465.

4) Op. cit., pag. 470, nota 35.

5) Novela 18, c. 6.

6) Lg. 4, 8, 9 D. L. cart. 37. tit. 7

porte lucrurile primite sau valoarea lor ; că dacă el a primit un eritagiū, pe care el a făcut o clădire, trebuie să raporteze valoarea ce avea acel bun în momentul în care l'a primit, fără construcțiunii; că dacă copilul a deteriorat eritagiul, el trebuie de asemenea să'î rapoarte valoarea ce avea în momentul donațiunei, ținând coherezilor săi socoteala de deteriorațiune; *car li empiremens qu'il a fet en l'eritage ne doit pas estre el damace d'autriu* (a se compara articoli 861—863 Cod. Nap.)»

În vechile noastre legiuiri găsim următoarele dispozițiuni: *Condica Calimach, la cap. XV, despre Sinisfora* (colație, punerea la mijloc), avem dispoziția paragr. 1006:

§ 1006: «*Sinisforaua la moștenire se zice când toți moștenitorii, sau numai unii dintr'ensii se îndatoresc de către legi s'au de către testatorul să puie la mijloc niște lucruri sau averi pe care unindu-le cu averea remasă, să facă împărțeala în părți drepte*».

§ 1007: «*Sinisfora se face între pogorătorii cari intră la moștenirea suitorilor (§§ 915—925)*».

§ 1008: «*Se face sinisfora dacă părinții n'au împărțit averea lor între fii săi, nici prin testament, nici prin alte înscrisari (§ 760), nici prin viu graiū (§ 746), sau dacă înadins n'au pomenit în testamentul lor (§ 984), ori au desmoștenit fără pricină legiuite pe vre-unul din pogorătorii lor (§ 978)*».

§ 1009: «*Nu se face sinisfora, dacă părinții prin testament sau prin alte înscrisuri, sau prin viu graiū înaintea cel puțin a trei martori vrednici de credință, au împărțit averea lor între fii săi*».

§ 1010: «*Nu se pun la sinisfora:*

a) *Câte au cheltuit părinții pentru un fiu trimițindu'l la locuri străine spre învățătură, afară dacă se va dovedi că l'au împrumutat cu acei bani.*

b) *Câte s'au cheltuit ca să învețe copiii lor carte s'au meșteșug.*

c) *Câte au dat ca să câștige fiul vre-un rang.*

d) *Câte au dat zestre fiicei lor (§ 1013).*

e) *Căți bani sau alte lucruri mișcătoare au dăruit fiului când el au intrat în oaste.*

f) *Câte au dăruit unuia din fii lor sau au cumpărat pe numele lui, dacă în scrisoarea de danie sau în testamentul lor au poruncit ca să nu se pue la mijloc (§§ 973 și 1016), și*

g) *Câte au câștigat fii prin a lor vrednicie și ostenele sau meșteșuguri, și câte li s'au dăruit de către alții*».

§ 1013: «*Fiicele cele înzestrate de către părinți nu pot cere sinisfora, dar nici sunt silile să pue la mijloc zestrurile*».

În legiuirea Caragea avem dispozițiunea din cap. IV pentru *Legate*; art. 2: «*poate cel ce face diată să dăruiască legatură rudelor, străinilor, unui din moștenitori sau mai multor, bes moștenirea lor*».

Art. 6: «*Cine este moștenitor și are legat este slobod să se lepede de moștenire, iar legatul să și-l fie*».

Art. 12: *Tatăl este dator să-și înzestreze pe fea sa din averea lui*».

Art. 32: «*Nici bărbatul, nici femeia nu pot să vînză zestrea sau să o zălogească*».

Art. 17 de la moșteniri: «*Când au feciori și fete, numai feciorii moștenesc de-opotrivă și pe fete de vor fi neînzestrate, datori sunt să le înzestreze și să le căsătorească*».

Litera D: «*Când au fete neînzestrate și înzestrate, numai cele neînzestrate moștenesc de o potrivă fie-care*».

Litera E: «*Când au numai fete înzestrate, atunci moștenesc ele de-opotrivă una ca alta*».

(Va urma).

D. Chebapci.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE, SECT.-UNITE

Audiența de la 16 Octombrie 1897

Președenția d-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

N. Protopopescu cu Curtea de compturi.

Curtea de compturi. — Competință. — Controlorii fiscali. — Dacă sunt justițiabili de Curtea de compturi în prima și ultima instanță. — Când îi judecă acea Curte. — (Art. 24 și 25 din noua lege organică a Curței de compturi. — Art. 88 din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe).

Casațiune. — Când o hotărâre se casează cu trimitere și când fără trimitere. — (Art. 39 din legea organică a Curței de casațiune).

Curtea de compturi. — Competință. — Dacă hotărârile Curței de compturi date fără competență se casează cu sau fără trimitere. — (Art. 39 din legea organică a Curței de casațiune și art. 74 din noua lege a Curței de Compturi).

1) *Controlorii fiscali, nefiind mânuitori de bani publici, nu sunt justițiabili de Curtea de compturi, în prima și ultima instanță, pentru delapidările comise de perceptorii cu a căror supraveghere dînșii erau însărcinați.*

In asemenea cas, numai ministrul de finance este în drept a fixa, prin o decisiune motivată, suma de care controlorul este răspunzător, și acesta poate ataca cu apel, înaintea Curței de compturi, această decisiune ministerială, și Curtea judecă atunci ca instanță de apel.

2) *Curtea de casațiune, casând o hotărîre, nu trimite cauza înaintea unei instanțe de cât pentru ca «să judece fondul pricinii», și dar numai atunci când înaintea acelei instanțe «pricina este de fire, a primi o urmare de judecată».*

Ast-fel, când cauza nu este primitoare de-a fi judecată în fond, hotărîrea se casează fără trimitere.

3) *Hotărîrile Curței de compturi date fără competență, ne fiind primitoare de-a fi judecate în fond, se casează fără trimitere, căci a se mai trimite din nou o asemenea afacere la Curtea de compturi, ar fi a supune judecătoarei acelei Curți, nu fondul cauzei, ci însăși decisiunea Curței de casație.*

Decisiunea No. 13/97.—Casată, fără trimitere, decisiunea Inaltei Curți de compturi, secțiunii unite, cu No. 3/96, după recursul făcut de N. Protopopescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-nul consilier Ch. Pherekyde;

Pe d-l avocat D. Niculescu, din partea recurentului, în desvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l Procuror general G. Filitti, în conclusiuni;

Deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare:

I. «Sub-semnatul, în calitate de controlor fiscal, conform art. 24 și 28 din legea organică a onor. Inaltei Curți de compturi din 1864 și 1870, nu sunt justițiabil către acea Înaltă Curte, pentru delapidare de bani publici și deci delapidarea ce mi se impută fiind constatată în anul 1891 când legea de mai sus menționată era în vigoare, fapt stabilit și de onor. jurisprudență a acestei Inalte Curți de casațiune.

II. «Violarea autorității lucrului judecat, întru cât Inalta Curte de casațiune a casat, fără trimitere, hotărîrea Curței de compturi cu No. 11/94; iar hotărîrea cu No. 3/96 nu face de cât să repete condamnățiunea din acea hotărîre».

Considerând că din coprinsul și termenii art. 24 din legea organică a Inaltei Curți de compturi, rezultă, în mod invederat, că persoanele enumerate în acel articol nu sunt justițiabile direct, de acea Înaltă Curte și dar judecate de dînsa în primă și ultimă instanță de cât numai din cauza că sunt mănuitoiri de bani, valori, materii publice, etc., sau al verii-unu din așezămintele prevăzute în acel articol; că din momentul ce este în afară de orî-ce îndoială că un controlor financiar nu este un mănuitoir de bani publici, urmează neapărat că el nu poate fi justițiabil direct de acea Înaltă Curte și deci judecat de dînsa în prima și ultimă instanță;

Considerând că ultimul aliniat al art. 24 ce se invoacă în decisiunea atacată cu recurs, n'a avut în ve-

dere de cât principiul pus de articolul următor 25 No. 2, după care înalta Curte de compturi nu judecă pe perceptori de cât ca instanță de apel și a voit, prin derogățiune la acest principiu, să facă pe perceptori, în cazul când dînsii au comis o delapidare, direct justițiabili de acea Curte și să fie judecați de dînsa în prima și ultima instanță; dar însă nu se poate deduce că după aceeași procedură are să fie judecată și răspunderea ce controlorul financiar are în virtutea art. 88 din legea de constatare și percepere, etc., pentru delapidarea comisă de perceptor, căci aceasta ar fi o excepțiune la principiul general ce s'a arătat că rezultă din citatul art. 24 și excepțiunile nu se presupun, ele trebuiesc să rezulte dintr'un text expres de lege; că orî-ce îndoială în această privință, dispăre în urma dispozițiunilor conținute în articolul următor 28 și în care se zice că sunt justițiabili, direct, de Curtea de compturi, mănuitoiri de bani, valori, etc., prevăzuți în art. 24, de unde urmează că controlorul financiar nefiind un asemenea mănuitoir, nu poate fi justițiabil direct de acea Curte;

Considerând, afară d'aceasta, că controlorul nefiind de cât un funcționar însărcinat cu supravegherea și controlarea gestiunei contabililor mănuitoiri de bani publici și dar și al perceptorilor, art. 129 din legea contabilității publice determină și cazul în care ei sunt răspunzători de gestiunea acelor contabili și autoritatea care are să judece și să stabilească această a lor răspundere; că citatul articol după ce face pe controlori răspunzători în cazul când deficitul ar proveni din cauza lipsei de verificare asupra gestiunei contabilului, dă cădere ministerului de finance a fixa prin o decisiune motivată suma de care dînsul este răspunzător; că în contra acestei decisiuni ministeriale controlorul are dreptul de apel la acea înaltă Curte, care statuează în mod definitiv și asupra răspunderii sale și asupra sumei ce urmează a plăti statului; de unde rezultă că un controlor nu poate fi judecat de Curtea de compturi de cât dacă a mijlocit în privința-î o decisiune ministerială și dar numai ca instanță de apel;

Considerând că fiind constant, în specie, că în contra recurentului de astă-zî n'a fost dată nici o decisiune ministerială și că Inalta Curte de compturi l'a judecat în primă și ultimă instanță, urmează că decisiunea atacată cu recurs este dată fără competență și dar motivul invocat este întemeiat;

Considerând că în virtutea art. 39 al legii sale organice, Curtea de casațiune când casează o hotărîre nu trimite cauza înaintea unei instanțe de cât pentru ca să judece fondul pricinii și dar numai atunci când înaintea acestei instanțe «pricina este, de fire, a primi o urmare de judecată»; că prin urmare când cauza nu este primitoare d'a fi judecată în fond, hotărîrea se casează fără trimitere;

Considerând că din dispozițiunile art. 74 din noua lege organică a Inaltei Curți de compturi nu se poate deduce, după cum se pretinde,—voința legiutorului d'a modifica,—când este vorba d'aceia Înaltă Curte, principiul de mai sus, în înțelesul că Curtea de casațiune să trimită în judecata Inaltei Curți de compturi

o afacere ce nu poate fi judecată de dânsa, căci ar fi a obliga pe această Curte să supună judecării instanței de trimitere nu fondul unei cauze, ci chiar deciziunea sa; ceea ce este inadmisibil din punctul de vedere al erarhiei judecătorești.

Pentru aceste motive, Curtea, casează fără trimitere, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI IUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 8 Octombrie 1897

Președinția d-lui GR. LAHOVARI, Președinte

I. Niculescu cu Elena N. Niculescu și alții

Dotă. — Cine intentă acțiunile relative la imobilul dotal. — In contra cui se îndreptează asemenea acțiuni, când sunt intentate de terții persoane. — (Art. 1242 din codul civil).

Dreptul d'a intenta acțiune trage cu sine, în regulă generală, și pe acela de a se apăra în contra unei asemenea acțiuni, și această regulă se aplică și la acțiunile dotale.

Ast-fel ori-ce acțiuni, relative la averea dotală imobiliară a femeii, neputând fi intentate, în timpul căsătoriei, de cât de către bărbat, urmează neapărat că asemenea acțiuni, când sunt intentate de terții persoane, nu pot fi îndreptate de cât tot în contra bărbatului.

Deciziunea No. 349. — Casată după recursul făcut de I. Niculescu, decizia Curței de apel din București s. III, No. 107/97 în proces cu Elena N. Niculescu, N. Niculescu, Elena I. Niculescu și Nicolina Constantinescu.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de d-l consilier Ciru Oec.nomu; d-l avocat N. Al. Papadat, din partea recurentului, în desvoltarea motivului de casare; d-l Ștefănescu Priboy, din partea intimăților în combateri;

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violarea art. 1242 și rea aplicare, căci din principiu, că bărbatul are drept a administra averea dotală, rezultă că numai dânsul și în contra lui trebuie intentată ori-ce acțiune relativă la fondul dotal și aceasta reese și mai învederat din dispozițiile art. 536 c. civ., care acordă usufructuarului dreptul de a se folosi de lucru întocmai ca însuși proprietarul.

«Majoritatea Curții însă mi-a respins contestația mea pe motivul că acțiunea imobiliară visând imobilul meu dotal a fost bine îndreptată contra soției mele, interpretare pe care o cred în contra spiritului art. 1242 cod civil».

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că I. Niculescu ridicând contestațiune la executarea unei deciziuni cu No. 78 din 14 Aprilie 1890, a susținut în instanța de contestațiune că sus zisa deciziune nu îi este opozabilă lui, de oare-ce acțiunea fusese îndreptată numai contra soției sale, iar dânsul nu a fost pus în cauză, de cât pentru autorisarea soției;

Considerând că după art. 1242 din codul civil, ori-ce acțiuni relative la averea dotală imobiliară a femeii, nu pot fi intentate în timpul căsătoriei de cât de către bărbat, că dreptul de a intenta acțiune, trage cu sine, în regulă generală, și pe acela d'a se apăra în contra unei asemenea acțiuni; că nu este nici un motiv pentru a nu se aplica această regulă și la acțiunile dotale, că prin urmare, când instanța de fond respinge contestațiunea lui I. Niculescu, de și constată că acțiunea

resolvată prin decisiunea cu No. 78/90 era relativă la imobilul dotal și totuși fusese îndreptată numai contra Elenei I. Niculescu, prin aceasta dă o greșită interpretare prescripțiilor art. 1242 citat și deci motivul invocat este întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 8 Octombrie 1897

Președinția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Ministerul de Finance cu Edmond L. Topper

Contravențiunii la legea băuturilor spirtoase. — Constatare. — Confiscațiune. — Nearătarea în procesul-verbal de constatare, a domiciliului agentului ce a făcut-o, însă arătarea acestui domiciliu în procesul-verbal de constatare a confiscațiunii. — Dacă procesul-verbal de constatare este nul. — (Art. 9, 31, 33 și 36 din legea impositului asupra băuturilor spirtoase).

In materie de contravențiune la legea impositului asupra băuturilor spirtoase, când confiscațiunea și constatarea contravențiunii s'au făcut printr'o singură operațiune, însă prin două procese-verbale diferite, aceste procese-verbale constituie un singur context, și este destul ca numai într'unul din aceste procese-verbale, fie chiar numai în acela de confiscațiune, să se arate domiciliul agentului care a făcut aceste operațiuni, pentru ca cerințele legii, în această privință, să fie îndeplinite, și deci violează legea, tribunalul care în asemenea caz, ar anula procesul-verbal de constatare, pe motiv că nu se arată în el domiciliul agentului ce l'a încheiat.

Deciziunea No. 350. — Casată după recursul făcut de Ministerul de Finance, sentința tribunalului Vlașca No. 285/96 în proces cu Edmond I. Töpper.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de d-l Consilier G. P. Petrescu.

D-l Avocat Ștefănescu din partea recurentului Minister în desvoltarea motivului de casare, d-l Priboy, din partea intimatului, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Esces de putere si violarea art. 29, 31, 33 si 36 din legea băuturilor spirtoase, întru cât numai procesul-verbal pentru constatarea infracțiunii prin care s'a confiscat marfa si s'a amendat contravenientul conform art. 26 aceiași lege, constituie titlu esecutoriū, «căci acesta trebuie aprobat de minister. Acest proces-verbal în contra căruia contravenientul a făcut apel «continea domiciliul agentului fiscal care a constatat «contravenția si tribunalul Vlașca luând procesul-verbal care conținea investigațiunile primordiale, drept «procesul-verbal pentru constatarea contravențiunii «prevăzute de art. 26, a comis un exces de putere, «admitând apelul si anulând procesul-verbal de contravenție, întru cât procesul-verbal pentru investigațiuni nu era de cât un act pregătitor».

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că agentul fiscal Vasile Constantinescu încheind printr'ua singură operațiune două procese-verbale, în ziua de 6 Septembrie 1896, a constatat la fabrica de bere a lui Edmond Töpper, că acest fabricant a produs în trei fermentări succesive, o cantitate mai mare de bere, punând în consumațiune 500 litri, peste cele declarate: că în urma apelului făcut de Töpper, tribunalul din Vlașca, anulează procesul-verbal de contravențiune, cum și deciziunea aprobativă a Ministerului, apărând pe contravenient de amendă și confiscațiune, pe motiv că acel proces-verbal, nu indică domiciliul agentului care l'a încheiat, după cum prescrie art. 31 și 33 din legea băuturilor spirtoase;

Considerând că, de și sus zisul proces-verbal nu con-

ține arătarea domiciliului lui V. Constantinescu, controlorul fiscal de pe lângă casieria din Vlașca, este necontestat însă, că procesul-verbal de confiscare, alăturat pe lângă cel d'întâi și aprobat de Minister, îndeplinește condițiunile cerute de art. 31 și 33 din legea băuturilor spirtoase, că într'adevăr, în acest proces-verbal se arată ca agentul V. Constantinescu, domiciliu în orasul Giurgiu;

Că întru cât procesul-verbal de constatare, împreună cu cel de confiscare, constituiau un singur context, de oare ce s'au încheiat în aceeași zi de către același agent, constatând o aceeași contravențiune, tribunalul nu putea să anuleze acest act și deciziunea aprobativă a Ministerului, domiciliul agentului instrumentator fiind arătat în procesul-verbal de confiscare și cerințele legii fiind îndeplinite: că anulându-le deci, tribunalul a violat art. 29, 31, 33 și 36 din legea băuturilor spirtoase;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, SECȚIA II

Audiența de la 20 Mai 1897

Președinția d-lui E. G. ECONOMU, Președinte.

Costi Valsamachi cu A. T. Basia

Cauțiunea *Judicatum solvi*.—Dacă reclamantul străin poate fi obligat să o dea când pârâtul este tot străin, însă domiciliat în țară.

Sucesiune.—Moștenitorii cer trimiterea în posesiune a averii rămasă pe urma defunctului. — Dacă se pot considera fie-care ca reclamant și pârât față de cel-l'altă. — Dacă în asemenea cas, moștenitorul străin poate fi obligat la cauțiunea *judicatum solvi*.

1) *Străinul reclamant, care nu domiciliază în țară și nu are nici imobile în țară, poate fi obligat să dea cauțiunea judicatum solvi, dacă pârâtul cere, chiar dacă acest pârât este străin, însă domiciliat în țară.*

2) *Când mai mulți moștenitori cer să fie trimiși în posesiunea averii rămasă pe urma lui decujus, fie ei ca legatari, fie ca moștenitori de sânge ce au cerut anularea testamentului lui decujus, fie-care din ei este și reclamant și pârât față de cel-l'altă, ast fel că fie-care poate cere cauțiunea judicatum solvi de la cel străin ne domiciliați în țară și care n'au imobile în România.*

S'au prezentat: apelantul Costi Valsamachi, asistat de d-nii avocați D. Chebapci, C. Toneanu și I. S. Codreanu, precum și intimatul Athanasie Tipaldo Basia, asistat de dl. avocat M. G. Orleanu;

S'a ascultat dl. avocat Chebapci, care a cerut ca Basia, în calitate de reclamant, să depună cauțiunea *judicatum solvi*, de oare-ce este străin, nu domiciliază în țară și nici imobile nu are în România;

S'a ascultat dl. avocat Orleanu în combaterea acestei cereri;

Curtea deliberând,

Asupra incidentului ridicat de apelantul Costi Valsamachi, acela de a se supune intimatul A. T. Basia la cauțiunea pentru străini, de oare-ce este străin nedomiciliat și fără imobile în țară;

Considerând că, după art. 106 din pr. civilă, orî-ce străin reclamant s'au intervenient, care nu va fi domiciliat în România, va fi dator, dacă cel interesat cere înaintea ori-cărei apărări asupra fondului, a da cau-

țiune pentru plata cheltueleur și daunelor interese la care ar putea fi condamnat, pentru orî-ce materii afară de cele comerciale; sunt scutiți de această cauțiune, după art. 107, numai acei străini cari au în România imobile suficiente pentru acoperirea cauțiunei fixată de judecată;

Considerând că, din cuprinderea acestor articole, rezultă că orî de câte orî un străin nedomiciliat în țară, care n'are imobile în România, pentru asigurarea plăteii cheltueleur și daunelor la care ar putea fi condamnat când este reclamant, dacă cel interesat adică pârâtul cere, trebuie să fie supus la cauțiunea *judicatum solvi*; că legea prin acest articol, nu face nici o distincțiune dacă cel interesat este național sau străin, domiciliat în țară, prin urmare, pentru cauțiunea *judicatum solvi*, legea nu cere nici o condițiune pârâtului celui interesat de a pretinde asemenea cauțiune;

Considerând că, scopul legiuitorului, prin introducerea în lege a unei asemenea dispozițiuni, fiind de a garanta pe pârât contra unei acțiuni temerarii pornite de străinul nedomiciliat în țară, nu este nici o rațiune a face o distincțiune când este vorba de pârâtul Român, sau de pârâtul străin, domiciliat în țară

Că dară apelantul Costi Valsamachi, de și străin, dar fiind domiciliat în țară, poate cere de la A. T. Basia, străin nedomiciliat în țară, și fără să aibă imobile în România, cauțiunea pentru străini;

Considerând că, de și Basia susține că nu reclamă nimic de la Valsamachi și din acest punct de vedere, nu poate fi supus la cauțiune, însă această susținere este nefondată, pentru că în fapt situația părților este următoarea: Incetând din viață C. G. Valsamachi, a lăsat un testament prin care instituie legatar universal al averii sale pe A. T. Basia: acesta cere de la tribunal punerea în posesie; Costi Valsamachi la rândul său pretinzându-se rudă cu defunctul în grad succesibil, după ce a intervenit la o cerere de anulare a testamentului făcută de alte rude, a cerut și el să fie pus în posesie pe averea defunctului; ambele aceste cereri au fost conexasate la tribunal și judecate contradictoriu; în această stare de lucruri de și cererea de punere în posesie, se resolvă pe cale grațioasă și fără contradictoriu, însă din moment ce a intervenit și Costi Valsamachi cerând aceeași avere și ambele cereri conexându-se, s'au judecat contradictoriu, apoi ambele cereri s'au transformat din grațioase în contențioase și ambele părți sunt reclamanti și pârâți, unul față cu cel-l'alt. Că ast-fel fiind, Basia în cererea sa este reclamant față cu Valsamachi, care se opune la ea, și deci trebuie să fie supus la cauțiunea cerută de acesta;

Că judecata conform art. 107 pr. civ., fixează la 1000 lei cauțiune ce trebuie să dea Basia;

Că în scopul depunerii acestei cauțiuni, urmează a se acorda un termen;

Pentru aceste motive, admite cererea făcută de apelant;

Obligă pe Anastasie Tipaldo Basia să depună o cauțiune de una mie lei (1000);

Acordă termen până la 21 Iunie.

(ss) Abgarovici, Bestelei, V. Râmnicănu.

(ss) Grefier, Rainu.

Opiniune

Sub-semnații diferim de opinie pentru următoarele motive :

Considerând că, cautiunea *judicatum solvi* își are originea ei în dreptul vechi francez și are de scop a proteja interesul naționalilor, în cazul când sunt chemați în judecată de un străin și câștigă cheltueli sau daune în contra lui să le poată executa ;

Că acest drept de a cere cautiune a fost creat ca o favoare specială naționalilor și a trecut în legislațiunea noastră ast-fel cum a fost el instituit la origină, ca o excepție la regula comună, întocmai cum s'a primit de legiuitorul român și dispoziția din art. 13 codul civil, după care Românul poate acționa dinaintea tribunalelor Române pe un străin care nu are reședința în țară și pentru obligațiunile contractate în străinătate ;

Considerând că, art. 11 din codul civil, acordă străinilor numai drepturile civile ce în deobște au și românii afară de casurile unde legea hotărăște alt-fel :

Că dreptul de a cere cautiunea pentru străini fiind o excepție și creat numai în favoarea românilor, el nu poate fi invocat și de străini ;

Că ast-fel fiind, din acest punct de vedere urmează a se respinge cererea lui Costi Valsamachi ;

Considerând afară de acestea, că chiar dacă străinii pârâți ar fi în drept a cere cautiune străinilor reclamanți, totuși aceștia după art. 15 din codul civil, cât și după art. 106 din pr. civ., nu sunt obligați a da cautiune de cât aceuia în contra căruia reclamă ;

Considerând că, în aceste afaceri Basia cere punerea în posesie a legatului universal ce i s'a lăsat de defunctul C. G. Valsamachi ;

Că după lege, întru cât pe urma defunctului nu a rămas moștenitori care să aibă sesina, asemenea cerere se face la tribunal, care o resolvă pe cale grațioasă, și o asemenea cerere a făcut Basia ;

Că dacă Basia n'a reclamat nimic de la Costi Valsamachi, acesta nu are calitate de pârât față cu reclamantul ;

Că de și Valsamachi la rândul său a introdus și el o cerere de punere în posesie asupra aceleiași averi, însă această cerere a lui, nu schimbă întru nimic natura acțiunii lui Basia, chiar dacă ambele au fost conexe și judecate împreună ;

Că Costi Valsamachi, neavând calitatea de pârât în cererea de punere în posesie, adresată de Basia, tribunalului, n'are dreptul de a pretinde de la acesta cautiunea *judicatum solvi*, chiar dacă și densus ca străin ar avea dreptul după lege a cere asemenea garanție ;

Pentru aceste motive, suntem de părere a se respinge cererea apelantului Costi Valsamachi.

(ss) E. G. Economu, D. Dobriceanu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, SECȚIUNEA II

Audiența de la 5 Septembrie 1897

Președenția D-lui EM. MICLESCU, Judecător

Sentința civilă No. 503.

Ioniță Ion cu Ion Cercel și Marița Ion Cercel

Pământ rural.— Proprietar recunoscut.— Posesor de bună credință evins.— Îmbunătățiri făcute de acesta pe pământul posedat de el cu bună credință.— Care este,

în asemenea cas, dreptul proprietarului în privința acestor îmbunătățiri.— (Art. 11, 12 și 13 din legea din 13 Februarie 1879, interpretativă legii rurale din 1864.— (Art. 494 din codul civil).

Legea din 1879, interpretativă legii rurale din 1867, nu a voit alt-ceva de cât să asigure menținerea miciei proprietăți, pe care o consideră ca o necesitate, însă nu a înțeles să schimbe ceva din regulile codului civil, privitoare pe acei ce construiesc sau sădesc pe pământul altuia, fiind de bună credință.

Ast-fel, conform art. 494 din codul civil, proprietarul recunoscut al unui pământ dat după legea rurală, nu poate pretinde de la posesorul evins, care a posedat de bună credință, ca să-și ridice îmbunătățirile făcute pe acel pământ, ci numai are dreptul de alegere între facultatea de a plăti sau valoarea materialelor și a muncii, sau aceea a creșterii valorii fondului, după cum 'i va conveni mai bine.

S'a ascultat : d-l avocat I. Țepeluș, din partea reclamantului Ioniță Ion, și d-l avocat Filip Gesticone, din partea intimaților Ion Cercel și Marița Ion Cercel.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea intentată de Ioniță Ion, prin care cere ca defendorii Ion Cercel și Marița Ion Cercel, să fie obligați a plăti suma de 20000 lei, valoarea îmbunătățirilor ce le-a făcut pe un pogon de loc în comuna Militari ;

Având în vedere că în fapt lucrurile stau ast-fel : Ion Cercel și soția lui Marița, făcuse danie un pogon de loc în comuna Militari lui Ioniță Ion, acesta crezându-se desăvârșit proprietar a făcut construcțiuni pe loc, plantație, etc. ;

Maî târziu însă defendorii de azi au cerut și obținând anularea aceluî act de donațiune pe temeiul legii rurale din 1879, au și intrat în posesiunea locului, profitând de toate îmbunătățirile ;

Având în vedere că tribunalul, în mod preparatoriu, a încuviințat o cercetare locală spre a se constata prin martori ce anume construcțiuni și îmbunătățiri a făcut reclamantul pe locul în litigiu, iar prin expert, valoarea acestor construcțiuni și îmbunătățiri ;

Considerând că rezultă din depozițiunile martorilor ascultați la fața locului, cât și din însuși mărturisirea lui Ioniță Ioan, cum că deține și azi și se folosește de construcțiunile și îmbunătățirile făcute de reclamant pe locul său ;

Considerând că valoarea acestor construcțiuni și îmbunătățiri, expertul C. Adamescu, numit de tribunal, le evaluează la suma de 5910 lei ;

Având în vedere că defendorii Ion și Maria Cercel se opun la restituirea valorii acestor imobile și îmbunătățiri întemeindu-se pe art. 11 și 12 a legii din 1879, interpretativă acelei rurale, din 1864, după care ar rezulta : 1) Că aceste despăgubiri trebuiau cerute, odată cu judecata pentru restituirea pământului ; 2) că atunci când posesorul ar voi să se înțeleagă cu săteanul pentru despăgubiri, se acordă celui d'întâiu un termen de 3

lună pentru a se înțelege, sau în cas contrariu pentru a-și ridica îmbunătățirile, că prin urmare odată aceste 3 luni expirate dreptul posesorului este prescrist;

Având în vedere că art. 11 și 12 a menționatei legi prevăd fie-care un caz deosebit și anume: 1) când pe pământul posedat nu s'a făcut nici un fel de îmbunătățiri și atunci legea dispune, ca prețul plătit să fie compensat cu 5 ani de folosință datorindu-se restituirea numai pentru posesiuni mai mici, acesta este cazul art. 11, iar când s'a făcut plantațiuni și clădiri, atunci săteanul datorește despăgubiri dacă voește a păstra aceste îmbunătățiri, liber fiind însă cel isgonit de a și-le ridica dacă preferă, acesta este cazul art. 12 și 13;

Având în vedere că deși prin art. 12 se dă în adevăr un termen de 3 luni fostului posesor din ziua când săteanul a reintrat în posesiunea bunurilor sale, spre a-și ridica îmbunătățirile sau a se înțelege cu săteanul, totuși în această prescripțiune nefiind supusă la vre-o somațiune, nu se poate deduce de aci la o prescripțiune în folosul săteanului, decăderile de drept neputând rezulta de cât din o dispozițiune expresă; iar nu pe cale de interpretațiune;

Având în vedere că din examinarea tutulor dispozițiilor legii din 13 Februarie 1879 reese că legiuitorul nostru a voit să repună în stăpânire pe acei împroprietăriți pe pământurile lor, pentru a asigura ast-fel efectele bine-făcătoare a legii rurale din 1864, că însă în intențiunea sa a fost de a trata pe posesorii evinși, ca niște dobânditori de bună credință, fapt ce rezultă mai ales din art. 13 care prescrie că în toate casurile când sunt *clădiri, plantațiuni sau îmbunătățiri*, făcute de *posesorii*, pe aceste pământuri, aceștia sunt în drept să curme ori-ce pretențiuni de restituire de pământ sau de compensațiune dând săteanului alte pământuri de aceeași întindere și calitate, cu alte cuvinte tot ce vrea legiuitorul este să asigure menținerea micii proprietăți pe care o consideră ca o necesitate, că dar nu a înțeles să schimbe nimic din regulile codului civil, privitoare pe acei ce construiesc sau sădesc pe pământul altuia fiind de bună credință;

Considerând că după dispozițiile art. 494 c. civ., proprietarul recunoscut nu poate *pretinde* de la acel evins care a posedat de bună credință ca să-și ridice îmbunătățirile, dară numai îi dă alegerea între facultatea de a plăti sau valoarea materialelor și a muncii sau aceia a creșterii valorii fondului — după cum și va conveni mai bine — dispozițiune înțeleaptă a legii care voește să respecte buna credință în același timp și în aceeași măsură cu dreptul de proprietate;

Considerând că chiar din art. 12 reese aceeași idee urmărită de legiuitor, căci nu se impune fostului posesor obligațiunea de a ridica îmbunătățirile, lăsându-i se numai facultatea aceasta dacă și convine, ceea ce rezultă din termenii «*liber va fi a-și ridica*»; iar de nu se va putea înțelege cu săteanul pentru despăgubirea ce și se cuvine pentru îmbunătățirile aduse; atunci de sigur că justiția singură le va regula, respectând dreptul proprietarului pentru a acorda despăgubirea cea mai avantajoasă a acestuia;

Considerând că chiar dacă s'ar interpreta art. 12 în sensul că săteanul ar putea obliga pe posesor să-și ri-

dice îmbunătățirile, totuși după termenii aceluiași text se prescrie în mod expres o limită la această facultate și anume atunci când săteanul a minifestat voința de a păstra acele îmbunătățiri;

Considerând că în cazul de față această voință s'a manifestat în toate modurile din partea sa:—1) Prin aceia că de mai mulți ani se servește de aceste clădiri și îmbunătățiri; 2) Prin aceia că chiar a desființat și transformat parte din ele precum singur a recunoscut acest lucru care mai este dovedit și cu depunerile martorilor ascultați, că dar în acest cas Ion și Maria Cercel, nu sunt îndreptățiți a se apăra de ori-ce despăgubire reclamată de Ioniță Ion; propunându-i numai ridicarea materialelor sale;

Considerând însă că valoarea construcțiilor și îmbunătățirilor ast-fel cum le-a evaluat expertiza, este prea mare în raport cu usul lor pe timpul cât Ioniță Ion, a profitat de ele și cu creșterea de valoare a terenului, că dar reducându-se aceste sume la ade-vărata lor valoare actuală, mai avantajoasă proprietarului de cât dacă s'ar considera numai costul materialului și al muncii după cum le a considerat expertul;—tribunalul apreciază că suma de 2400 lei, este o despăgubire îndestulătoare, pentru Ioniță Ion zis Groparul;

Pentru aceste motive, admite în parte acțiunea etc.

(ss) Em. Miclescu, Petre M. Petrescu.

Grefier, (ss) C. Georgescu.

BIBLIOGRAFII

A apărut 3 volume:

TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC DE PROCEDURA CIVILA DE DIMITRIE CHEBAPCI

Doctor în drept, Avocat

Primul volum conține: *Legea judecătorilor de pace, acțiunile posesorie, acțiunea de revendicare, regulamentul de hotărnicie, legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.*

Volumul al II-lea conține:

ESECUȚIUNEA SILITĂ

Volumul III:

ESECUȚIUNEA SILITĂ IMOBILIARĂ

Câte-și trele volumele fiind de mare folos, magistraților, avocaților și studenților în drept, ele se găsesc de vânzare la librăriile *Stork & Müller*, Pasagiul Român și *Leon Alcalai*, calea Victoriei cum și la autor *str. Plantelor No. 39*, și se pot procura în urma unei scrisori și a înaintării costului prin mandat poștal.

Fie care volum costă 12 lei, câte-și-trele volumele 36 lei.

S'a pus sub presă volumul IV, cuprinzând: *acțiunile, excepțiunile, nulitățile și recursurile în Casațiune*

A apărut:

LEGEA PENTRU JUDECĂTORIILE DE PACE

Pusă în aplicare la 1 Iunie 1896

Comentată și adnotată cu Jurisprudența și debaterile Corpurilor Legiuitoare, precedată de un studiu relativ la interpretarea legilor și urmată de circulari ministeriale relative la aplicarea legii pentru judecătorii de pace.

de

Mihail P. Rădulescu

Doctor în drept, fost judecător de Pace, actualmente procuror la trib. Focșani

Prețul 6 lei

De vânzare la toate librăriile și la autor în Focșani.